

2/452-14025/32955

ADALET ve KALKINMA PARTİSİ T.B.M.M. Grup Başkanlığı
Tarih : 03.05.2005
Sayı : 835

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

5237 Sayılı Türk Ceza Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.03.05.2005

Miicahit Dabepin
Erzurum mv.
M. M.

Zeyid ASLAN
Tokat mv.
Baltan

Hasan KARA
Kilis Milletvekili

GENEL GEREKÇE

Başta Yargıtay olmak üzere, hakim ve Cumhuriyet savcılarını ile yapılan bilgilendirme toplantıları sırasında 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ile ilgili olarak ileri sürülen görüş ve eleştiriler doğrultusunda, uygulamada ortaya çıkabilecek olası sorunları giderebilmek amacıyla işbu değişiklik teklifinin verilmesine gerek duyulmuştur.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Kusurluluk açısından önemli olan, kişinin, işlediği fiilin hukuken tasvip edilmez bir fiil olduğunun bilincinde olmasıdır. Ancak, işlenen fiilin pozitif hukuk metinlerinde cezalandırılabilir bir fiil olarak, yani suç olarak tanımlanmış olduğunu bilmek gerekmez. Hatta, işlenen fiilin bir haksızlık teşkil ettiğinin bilincinde olduktan sonra; ayrıca cezaya layık bir haksızlık olduğunun bilinip bilinmediğinin araştırılmasına gerek yoktur.

Bu bakımdan, 19. yüzyılda ceza hukukuna hakim olan "Error iuris nocet" ("kanunu bilmemek mazeret sayılmaz") kuralı, yeni Türk Ceza Kanununda "ceza kanunlarını bilmemek mazeret sayılmaz" şeklinde ifade edilmiştir. Böylece, klasik ceza hukuku anlayışının bir sonucu olan "kanunu bilmemek mazeret sayılmaz" kuralının kapsamı, büyük ölçüde daraltılmış olmaktadır.

Ancak, bu kural, Anayasamızla da güvence altına alınan ceza hukukunda kusura dayalı sorumluluk ilkesini bertaraf eder şekilde yorumlanmamalıdır.

Kişi, işlediği fiilin haksızlık oluşturduğunu bilememiş olabilir. Bu durumda, haksızlık oluşturan fiil açısından kişinin kastı varlığını devam ettirir. Ancak, söz konusu hata, kişinin işlediği haksızlık açısından sadece kusurunun belirlenmesinde bir rol oynamaktadır.

Bu hatanın kişi açısından kaçınılmaz olması halinde, kişi işlediği fiille ilgili olarak kusurlu telakki edilemez. Bu hata halinin, 30 uncu madde kapsamında değerlendirilmesi gerektiği düşüncesiyle; kanunun bağlayıcılığı hükmünü düzenleyen 4 üncü maddenin ikinci fıkrasının madde metninden çıkarılması gerekmiştir.

MADDE 2- Yeni Türk Ceza Kanununun benimsediği yaptırım sisteminde amaç hükümlüyü ıslah ederek yeniden topluma kazandırmak, hükümlünün toplum açısından oluşturduğu tehlikeyi azaltmak olduğuna göre, aralarında bir ayırım yapmaksızın, ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazı bakımından derhal uygulama kuralı benimsenmiştir. Bu kuralı açık bir şekilde ifade edebilmek için, Kanunun 7 nci maddesinin üçüncü fıkrasında değişiklik yapılması gereği hasıl olmuştur. Ancak, bu düzenlemede hapis cezasının ertelenmesi, koşullu salıverilme ve tekerrüre ilişkin hükümler bakımından, bu kuraldan ayrılmıştır. Kanunun sisteminde bir ceza infaz rejimi olarak kabul edilen hapis cezasının ertelenmesi ile koşullu salıverilme ve mükerrerlere özgü infaz rejimi bakımından, birinci ve ikinci fıkralardaki zaman bakımından uygulama kuralları uygulanacaktır.

MADDE 3- Kanunun 13 üncü maddesinde sayılan belli suçlardan dolayı, kim tarafından, nerede ve hatta, kime karşı işlenmiş olursa olsun, Türkiye'de Türk kanunlarına göre yargılama yapılabilecektir.

Ancak, bu suçlardan bir kısmıyla ilgili olarak "kamu davasının açılmasında mecburilik kuralı"nın benimsenmesi, bazı durumlarda politik bir sorun ortaya çıkarabilecek bir mahiyet taşımaktadır. Bu nedenle, madde metnine ikinci fıkra olarak eklenen bu hükümle, maddede

yer alan ve birinci fıkranın (b) bendinde sayılanlar dışındaki diğer suçlardan dolayı Türkiye’de yargılama yapılabilmesi Adalet Bakanının talebine bağlı tutulmuştur.

MADDE 4- 30 uncu maddeye dördüncü fıkra olarak eklenen bu hükümle, kişinin işlediği fiilden dolayı kusurlu ve sorumlu tutulabilmesi için, bu fiilin bir haksızlık oluşturduğunu bilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Buna göre, kişi, işlediği fiilin hukuken kabul görmez bir davranış olduğunun bilincinde olmalıdır. Kişinin, işlediği fiilin haksızlık oluşturduğunu bilmesine rağmen, bunun kanunda suç olarak tanımlandığını bilmemesinin bir önemi bulunmamaktadır. Ceza hukuku bakımından sorumluluk için önemli olan, işlenen fiilin haksızlık oluşturduğunun bilinmesidir.

Ancak, işlediği fiilin haksızlık oluşturduğu hususundaki hatasının kaçınılamaz olması hâlinde, kişi kusurlu sayılamaz. Hatanın kaçınılamaz olduğunun belirlenmesinde ise, kişinin bilgi düzeyi, gördüğü eğitim, içinde bulunduğu sosyal ve kültürel çevre koşulları göz önünde bulundurulur.

Hatanın kaçınılabılır olması durumunda kişi kusurlu sayılacak ve bu husus, temel cezanın belirlenmesinde göz önünde bulundurulacaktır.

MADDE 5- Söz konusu değişiklikle, maddenin ikinci fıkrasının redaksiyonundaki bir maddi hata düzeltilmiştir. Ayrıca, uygulama ile ilgili olarak başta Yargıtay olmak üzere hakim ve savcılar tarafından dile getirilen endişeler dolayısıyla, ceza sorumluluğu olan ikinci grup yaş küçükleri ile üçüncü grup yaş küçüklerinin cezalarındaki indirim miktar ve oranlarında değişiklik yapılmıştır.

MADDE 6- Zincirleme suç hâlinde, aynı suçun birden fazla işlenmiş olması söz konusudur. Ancak, bu suçlar, bir suç işleme kararının icrası kapsamında işlenmektedirler, yani, bu suçlar arasında sübjektif bir bağ bulunmaktadır. Bir suçun temel şekli ile daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli şekilleri, aynı suç sayılır. Zincirleme suç halinde, ortada bir suç değil, birden fazla suç mevcuttur. Zincirleme suçtan söz edebilmek için, aynı suçun müteaddit defa aynı kişiye karşı işlenmesi gerekir. İşlenen suçların mağdurunun aynı kişi olması gerekir. Suçun mağdurunun farklı kişiler olması halinde, zincirleme suç hükümleri uygulanamaz. Rüşvet ve çevrenin kirletilmesi gibi, toplumu oluşturan herkesin mağdur olduğu suçlarda, muayyen bir kişi mağdur olmadığına göre, zincirleme suç hükümlerini öncelikle uygulamak gerekir. Ancak, bu son durumla ilgili olarak hukuk uygulayıcılarında oluşan tereddüdü gidermek amacıyla, 43 üncü maddenin birinci fıkrasına “Mağduru belli bir kişi olmayan suçlarda da bu fıkra hükmü uygulanır.” şeklinde bir cümle eklenmiştir.

Zincirleme suç halinde, kişiye bu suçların her birinden dolayı ayrı ayrı değil, bir ceza verilmekte ve fakat ceza artırılmaktadır. Ancak, cinsel saldırı ve çocukların cinsel istismarı suçlarının aynı kişiye karşı müteaddit defa işlenmesi halinde gerçek içtima hükümlerinin uygulanması gerektiği yönündeki düzenleme, başta Yargıtay olmak üzere hakim ve savcılarda ispat sorunu ve ölçüsüz ceza miktarlarının ortaya çıkması bakımından ciddi endişelere neden olmuştur. Bu endişeleri gidermek amacıyla, maddenin üçüncü fıkrasında yer alan “cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı” ibaresi metinden çıkarılmıştır.

MADDE 7- Kanunun 49 uncu maddesine göre, aksine hüküm bulunmayan hallerde, süreli hapis cezasının alt sınırı bir ay, üst sınırı ise yirmi yıldır. Bu alt ve üst sınır, ilgili suç

tanımındaki temel ceza açısından belirlenmiştir. Bu itibarla, 49 uncu madde hükmü, sonuç ceza bakımından bir sınır oluşturmamaktadır. Başka bir deyişle, somut olayla ilgili olarak belirlenen sonuç ceza yirmi yıldan fazla olabilecektir. Ancak, bu durumda belirlenen sonuç cezaya yine de bir sınırlama gereği bulunmaktadır. Böyle bir sınırlama, müebbet hapis cezasında koşullu salıverilme için infaz kurumunda geçirilmesi gereken asgari süre bakımından önem taşımaktadır. Bu ihtiyaç nedeniyle, 61 inci maddeye eklenen yedinci fıkra ile, hapis cezasını gerektiren bir suçtan dolayı belirlenen sonuç cezanın otuz yıldan fazla olamayacağı kabul edilmiştir

Keza, adli para cezasının hesaplanmasında başta Yargıtay olmak üzere hakim ve savcılarda oluşan tereddüdün giderilmesi amacıyla, söz konusu maddeye yeni bir fıkra eklenmiştir.

MADDE 8- Yargılamanın yenilenmesi gibi aynı fiilden dolayı tekrar yargılamayı gerektiren hallerde, zamanaşımına açıklık getirmeye yönelik olarak bu fıkra metninde değişiklik yapılmıştır. Bu durumlarda dava zamanaşımı süresi, tekrar yargılama konusu suç bakımından belirlenecektir. Tekrar yargılama konusu suça ilişkin zamanaşımı süresinin başlangıç tarihi de, bu husustaki talebin mahkemece kabul edildiği tarih olacaktır. Tekrar yargılama konusu suça ilişkin zamanaşımı süresi bakımından, maddenin birinci fıkrasındaki süreler dikkate alınacaktır. Bu düzenlemeyle güdülen asıl amaç, yeniden yargılama söz konusu olan hallerde, bu nedenle dava zamanaşımı süresinin dolduğundan bahisle yargılamaya son verilmesi yönündeki taleplerin önüne geçmektir.

MADDE 9- Kasten öldürme suçunun nitelikli hallerini düzenleyen 82 nci maddenin birinci fıkrasının (h) bendine eklenen “ya da yakalanmamak” ibaresi ile, işlediği suçtan dolayı kaçmakta olan kişinin yakalanmamak için bir başkasını öldürmesi halinde de ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılmasını sağlamak amaçlanmıştır. Keza, bu bentten sonra gelmek üzere madde metnine eklenen (i) bendi ile, kişinin kasten öldürme suçunu bir suçu işleyememekten dolayı duyduğu infialle işlemesi halinde de ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılması uygun görülmüştür.

MADDE 10- Maddenin kenar başlığı, içeriği ile uyumlu hale gelmesi için “İntihara yönlendirme” şeklinde değiştirilmiştir. Suçun basın ve yayın yoluyla işlenmesi hali de, aleniyetin gerçekleşiş şekillerinden birini oluşturmaktadır. İntihara teşvik suçuyla ilgili olarak aleniyet, bir nitelikli unsur olarak belirlendiği için, söz konusu suçun basın ve yayın yoluyla işlenmesi, bu suç açısından ayrı bir nitelikli unsur olarak görülmemiştir. Belirtilen nedenle, söz konusu değişikliğin yapılması gereği hasıl olmuştur.

MADDE 11- Kanunun 87 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında 86 ncı maddeye yapılan atıfların bu maddede 31.3.2005 tarihli ve 5328 sayılı Kanunla yapılan değişikliğe paralel olarak da değiştirilmesi gereği hasıl olmuştur.

MADDE 12- Yapılan değişiklikle, çocukların cinsel istismarı suçunun birden fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi hali, bu suçun daha ağır cezayı gerektiren bir nitelikli unsuru olarak tanımlanmıştır.

MADDE 13- Yapılan değişiklikle, cinsel taciz suçunun eğitim ve öğretim ilişkisinden veya aile içi ilişkiden kaynaklanan nüfuzun kötüye kullanılması suretiyle işlenmesi hali, bu suçun daha ağır cezayı gerektiren bir nitelikli unsuru olarak tanımlanmıştır. Ayrıca belirtmek gerekir ki, cinsel taciz suçunun nitelikli unsurlarının gerçekleştiği durumlarda, soruşturma ve kovuşturmanın yapılması mağdurun şikayetine bağlı değildir.

MADDE 14- Kişinin yarar sağlamak maksadıyla bir başkasının şeref veya saygınlığına zarar verecek nitelikteki hususları açıklayacağı veya isnat edeceği tehdidinde bulunması halinin tehdit suçuna ilişkin "sair kötülük" kapsamında değerlendirilmesinin daha az cezayı gerektireceği eleştirisi karşısında, madde metnine söz konusu fıkra eklenmiştir.

MADDE 15- Maddenin birinci fıkrasında yer alan sövme ve yakıştıırma ibarelerinin aynı anlama geldiği yönündeki eleştiriler dikkate alınarak "ya da yakıştıırmalarda bulunmak" ibaresi madde metninden çıkartılmıştır. Ancak, belirtmek gerekir ki, bu değişiklik, madde gerekçesindeki yakıştıırmalarda bulunmaya ilişkin açıklamaların hukuken geçersizliği anlamına gelmemektedir. Suçun basın ve yayın yoluyla işlenmesi hali de, aleniyetin gerçekleşiş şekillerinden birini oluşturmaktadır. Hakaret suçuyla ilgili olarak aleniyet, bir nitelikli unsur olarak belirlendiği için, söz konusu suçun basın ve yayın yoluyla işlenmesi, bu suç açısından ayrı bir nitelikli unsur olarak görülmemiştir. Belirtilen nedenle, hakaret suçunun tanımlandığı 125 inci maddenin dördüncü fıkrasında bu yönde değişiklik yapılması gereği hasıl olmuştur.

Kanunun 43 üncü maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen aynı neviden fikri içtima halinde, bir fiille aynı suçun birden fazla kişiye karşı işlenmesi söz konusudur. Bunun klasik örneğini, bir fiille birden fazla kişiye hakaret edilmesi oluşturmaktadır. Aynı neviden fikri içtima halinde, bir suç vardır ve fail hakkında bir cezaya hükmolunur. Fakat, bu ceza zincirleme suç açısından belirlenen oranlarda artırılır. Bu kuralın istisnası, yine 43 üncü maddenin üçüncü fıkrasında yer almaktadır. Buna göre, bir fiille birden fazla kişiye karşı işlenmiş olan kasten öldürme, kasten yaralama, işkence ve yağma suçlarında, fail gerçek içtima hükümlerine göre cezalandırılacaktır.

Kanunun düzenlemesi bu yönde olmakla birlikte, 125 inci maddenin beşinci fıkrası hükmünün, kurul halinde çalışan kamu görevlilerine hakaret edilmesi halinde kurulu oluşturan kamu görevlisi sayısınca hakaret suçunun işlendiği şeklinde yanlış yorumlandığı gözlemlenmiştir. Bu yanlış anlaşılmayı gidermek amacıyla, söz konusu fıkra metnine "Ancak, bu durumda, aynı neviden fikri içtima hükümleri uygulanır." şeklinde bir cümle eklenmiştir.

MADDE 16- Uygulamada karşılaşılabilecek tereddütleri gidermek amacıyla, söz konusu maddeye "başkasına ait olup da," ibaresinden sonra gelecek şekilde "muhafaza etmek veya" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 17- Maddenin birinci fıkrasında sayılan nitelikli dolandırıcılık hallerinden (e), (f) ve (j) bentlerinde sayılan suçların işlenmesi halinde verilecek hapis cezasının alt sınırının üç yıldan az olamayacağı; yine bu hallerde verilecek adli para cezasının miktarının suçtan elde edilen menfaatin iki katından az olamayacağı hükme bağlanmaktadır.

Bu değişikliğe göre, suçtan elde edilen gelir miktarının belli olması halinde de adli para cezasına hükmedilecektir. Ancak, Kanunun 52 ve 61 inci maddeleri hükümlerine göre

hükmedilecek adli para cezasının miktarı, suçtan elde edilen menfaatin iki katından az olamayacaktır. Yapılan değişiklikle madde metnine eklenen hükme göre, suç tanımında belirlenen günün üst sınırından hesaplanan adli para cezasının miktarının, suçtan elde edilen menfaatin iki katından az olmaması gerekmektedir. Bu itibarla, suçun işlenmesi suretiyle elde edilen menfaatin fazla olması halinde, madde metnindeki adli para cezasının unsurunu oluşturan gün bakımından getirilen sınırlamanın bir önemi kalmayacaktır.

MADDE 18- Yapılan değişiklikle malvarlığı aleyhine işlenen suçlarla ilgili olarak etkin pişmanlık yeniden düzenlenmiştir. Bu değişikliğe göre, cezada indirim yapılmasını gerektiren etkin pişmanlık sadece soruşturma veresiyle sınırlı tutulmamıştır. Kovuşturma evresinde de hüküm verilinceye kadar etkin pişmanlık gösterilmesi halinde bu nedenle cezada indirim yapılabilecektir.

Ayrıca, madde metnine eklenen yeni fıkra hükmüne göre; hapis cezası ile adli para cezasının birlikte yer aldığı suçlarda etkin pişmanlık gösterilmesi halinde adli para cezasına hükmedilmeyecektir. Dolandırıcılık ve güveni kötüye kullanma gibi malvarlığına karşı işlenen çeşitli suç tanımlarında hapis cezası ile birlikte adli para cezası öngörülmüştür. Bu suçlardan dolayı etkin pişmanlık gösterilmesi halinde, sadece hapis cezasına hükmolunacak ve cezada bu madde hükümlerine göre indirim yapılacaktır.

MADDE 19- Maddenin ikinci fıkrasında; yapı ruhsatiyesi olmadan başlatılan inşaatlar dolayısıyla kurulan şantiyelere elektrik, su veya telefon bağlantısı yapılması ya da bu hizmetlerden yararlanılmasına müsaade edilmesi, suç olarak tanımlanmıştır. Keza, üçüncü fıkraya göre, yapı kullanma izni alınmamış binalarda herhangi bir sınai faaliyetin icrasına müsaade edilmesi, ayrı bir suç oluşturmaktadır.

Kamu hizmet binaları da dahil, ülkemizdeki binaların büyük bir kısmı yapı ruhsatiyesi olmadan inşa edilmiştir. Dolayısıyla, bu yapılar, yapı ruhsatiyesi olmayan şantiye statüsünü taşımaktadır. Bu yapılara daha önce bağlanmış olan elektrik, su, telefon ve gaz gibi hizmetlerden yararlanılmasına müsaade edilmesi halinde de, maddenin ikinci fıkrasında tanımlanan suçun oluştuğu şeklinde bir yorumla karşılaşılmaktadır.

Keza, ülkemizdeki plansız yapılaşmanın sonucu olarak yerleşim bölgelerinin içerisine serpiştirilmiş olarak çeşitli üretim atölyeleri ve sınai tesislerin ruhsatsız olarak faaliyette bulunduğu bir gerçektir. Bu maddenin yürürlüğe girdiği 12 Ekim 2004 tarihinden sonra bu atölyelerin ve sınai tesislerin faaliyetine yönelik müdahaleler, uygulamamızda ciddi sorunlara neden olmaktadır.

Toplumsal bir sorun olan bu sakıncaların giderilebilmesi amacıyla, bir geçiş dönemine ihtiyaç bulunmaktadır. 12 Ekim 2004 tarihinden önce yapılmış olan kaçak binalarla ilgili olarak imar mevzuatına göre gerekli tedbirlerin alınması gerektiği düşüncesiyle, söz konusu maddeye, iki ve üçüncü fıkraların uygulama alanını daraltmaya yönelik bir fıkra eklenmiştir.

İşaret etmek gerekir ki, bu yönde bir düzenleme, bir af olarak nitelendirilemez. Zira, ceza kanunlarının zaman bakımından uygulama alanına ilişkin kuralların gereği olarak; bu madde hükümleri, ancak yürürlüğe girdikleri tarihten sonra yapılacak olan ruhsatsız veya ruhsata aykırı binalar açısından uygulama kabiliyeti bulacaktır. Ceza kanunlarının zaman bakımından uygulama alanına ilişkin kuralların gereği olarak; bu madde hükümlerinin yürürlük tarihinden önce yapımı tamamlanmış olan ruhsatsız veya ruhsata aykırı binalarla ilgili olarak, bu suç dolayısıyla cezalandırma yoluna gidilemez.

MADDE 20- Maddenin üçüncü ve yedinci fıkralarında sayılan haller arasında “sevk etmek” filinin bulunmaması nedeniyle uygulamada yaşanması muhtemel tereddütleri gidermek bakımından bu ibare eklenmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrasında sayılan maddelerin bir kısmının uyarıcı etki doğurması nedeniyle, fıkra metnine “uyuşturucu” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya uyarıcı” ibaresi eklenmiştir.

Ayrıca, ceza adaletinin sağlanması amacına yönelik olarak, maddenin altıncı fıkrasına, “Ancak, verilecek ceza yarısına kadar indirilebilir.” hükmü yeni bir cümle olarak eklenmiştir.

MADDE 21- Sistematik bakımdan daha uygun olması nedeniyle, maddenin üçüncü fıkrası ikinci fıkra, ikinci fıkra ise üçüncü fıkra olarak değiştirilmiştir.

MADDE 22- Yapılan değişiklikle, söz konusu madde kapsamında yer alan suçların basın ve yayın yoluyla işlenmesi halinde, cezada yapılacak olan artırımın sadece üst sınırı belirlenmiştir. Böylece hakim suçun işlenmesinde araç olarak kullanılan basın ve yayın organının etki alanına göre cezada artırım yapabilecektir.

Keza, bu maddeye eklenen bir cümle ile hakkın kullanılması hukuka uygunluk nedeninin özel bir şekli düzenlenmiştir. Her ne kadar Kanunun 26 ncı maddesinin birinci fıkrasında genel olarak hakkın kullanılması hukuka uygunluk nedeni düzenlenmiş ise de, çeşitli suçlar bağlamında bu hukuka uygunluk nedenine ilişkin olarak ayrıca hükümlere yer verilmektedir. Bu yöntem ile, hakim somut olayda hakkın kullanılması hukuka uygunluk nedeninin varlığını özellikle araştırması gerektiği vurgulanmaktadır.

MADDE 23- Suç işlemek için kurulmuş bir örgütün üyesi olmadığı halde, örgüt adına suç işleyen veya örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişiler örgüt üyesi olarak cezalandırılacağı için, bunların da etkin pişmanlık hükümlerinden yararlandırılabilmelerini sağlamak amacıyla, maddenin dördüncü fıkrasında değişiklik yapılması gereği hasıl olmuştur.

MADDE 24- Türk Ceza Kanununun 245 inci maddesine üçüncü fıkra olarak eklenen hükümle, birinci fıkrada tanımlanan suçun belli akrabalık ilişkisi içinde bulunan kişilere karşı işlenmesi haliyle ilgili olarak bir şahsi cezasızlık sebebi kabul edilmiştir.

MADDE 25- Türkiye tarafından 01.02.2000 tarihli ve 4518 sayılı Kanuna istinaden onaylanarak yürürlüğe giren 17 Aralık 1997 tarihli OECD “Uluslararası Ticarî İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Verilen Rüşvetin Önlenmesi Sözleşmesi” hükümlerine uyum sağlamak amacıyla, Kanunun 252 nci maddesinin beşinci fıkrasının ifadesinde değişiklik yapılmıştır.

MADDE 26- Yapılan değişiklikle, ilgili suça ilişkin cezanın ölçüsüz olan üst sınırı iki yıla indirilmiştir.

MADDE 27- Yapılan değişiklikle, madde metninde yer alan bir yazım hatası düzeltilmiştir.

MADDE 28- 09.06.2004 tarihli ve 5187 sayılı Basın Kanununun 19 uncu maddesinde “yargıyı etkileme” başlığıyla aynı suçun düzenlenmiş olması nedeniyle, Kanunun 288 inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 29- 13.12.2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 110 uncu maddesinin altıncı fıkrasında aynı konuda hüküm bulunması nedeniyle, Kanunun 292 nci maddesinin altıncı fıkrası, yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 30- Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurumunda Türk Ceza Kanununun görüşmeleri sırasında 292 nci maddesinde yapılan değişikliğe uyumun sağlanması amacıyla, 293 üncü maddenin birinci fıkrasının başında yer alan “Gözüaltına alınan,” ibaresi, metinden çıkarılmıştır.

MADDE 31- Bir suçun basın ve yayın yoluyla işlenmesi hali de, aleniyetin gerçekleşiş şekillerinden birini oluşturmaktadır. Cumhurbaşkanı hakaret suçuyla ilgili olarak aleniyet, bir nitelikli unsur olarak belirlendiği için, söz konusu suçun basın ve yayın yoluyla işlenmesi, bu suç açısından ayrı bir nitelikli unsur olarak görülmemiştir. Belirtilen nedenle, 299 uncu maddenin ikinci fıkrasında bu yönde değişiklik yapılması gereği hasıl olmuştur.

MADDE 32- Kanunun 302 nci maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapılmıştır. 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 125 inci maddesinin metninde bulunmamakla birlikte, uygulamada bu suçun oluşabilmesi için işlenen fiillerin belirtilen amacı gerçekleştirmeye elverişli olması aranmaktadır. Bu nedenle, elverişli ibaresine madde metninde yer verilmesi gerekli görülmemiştir.

MADDE 33- Kanunun 304 üncü maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 34- Kanunun 305 inci maddesinin başlığı, “Temel millî yararlar karşı faaliyette bulunmak için yarar sağlama” olarak değiştirilmiş ve maddenin birinci ve ikinci fıkralarında değişiklik yapılmıştır.

MADDE 35- Yürürlük maddesidir.

MADDE 36- Yürütme maddesidir.

**TÜRK CEZA KANUNUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 26.9.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrası madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 2- Türk Ceza Kanununun 7 nci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“(3) Hapis cezasının ertelenmesi, koşullu salıverilme ve tekerrürle ilgili olanlar hariç; infaz rejimine ilişkin hükümler, derhal uygulanır.”

MADDE 3- Türk Ceza Kanununun 13 üncü maddesine birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve fıkra numaraları buna göre teselsül ettirilmiştir:

“(2) İkinci Kitap, Dördüncü Kısım, Üçüncü, Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerde yer alanlar hariç; birinci fıkra kapsamına giren suçlardan dolayı Türkiye’de yargılama yapılması, Adalet Bakanının talebine bağlıdır.”

MADDE 4- Türk Ceza Kanununun 30 uncu maddesine üçüncü fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(4) İşlediği fiilin haksızlık oluşturduğu hususunda kaçınılmaz bir hataya düşen kişi, cezalandırılmaz.”

MADDE 5- Türk Ceza Kanununun 31 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“(2) Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olanların işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılayamaması veya davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişmemiş olması hâlinde ceza sorumluluğu yoktur. Ancak bu kişiler hakkında çocuklara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur. İşlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılama ve bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin varlığı hâlinde, bu kişiler hakkında suç, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde oniki yıldan onbeş yıla; müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde dokuz yıldan onbir yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Diğer cezaların yarısı indirilir ve bu hâlde her fiil için verilecek hapis cezası yedi yıldan fazla olamaz.”

“(3) Fiili işlediği sırada onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında suç, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde onsekiz yıldan yirmidört yıla; müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde oniki yıldan onbeş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Diğer cezaların üçte biri indirilir ve bu hâlde her fiil için verilecek hapis cezası ondört yıldan fazla olamaz.”

MADDE 6- Türk Ceza Kanununun 43 üncü maddesinin birinci fıkrasına “Mağduru belli bir kişi olmayan suçlarda da bu fıkra hükmü uygulanır.” cümlesi eklenmiş, üçüncü fıkrasında yer alan “cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 7- Türk Ceza Kanununun 61 inci maddesine altıncı fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve fıkra numaraları buna göre teselsül ettirilmiştir:

“(7) Süreli hapis cezasını gerektiren bir suçtan dolayı bu madde hükümlerine göre belirlenen sonuç ceza, otuz yıldan fazla olamaz.

(8) Adli para cezası hesaplanırken, bu madde hükmüne göre cezanın belirlenmesi ve bireyselleştirilmesine yönelik artırma ve indirimler, gün üzerinden yapılır. Adli para cezası, belirlenen sonuç gün ile kişinin bir gün karşılığı ödeyebileceği miktarın çarpılması suretiyle bulunur.”

MADDE 8- Türk Ceza Kanununun 66 ncı maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“(5) Aynı fiilden dolayı tekrar yargılamayı gerektiren hallerde, mahkemece bu husustaki talebin kabul edildiği tarihten itibaren fiile ilişkin zamanaşımı süresi yeni baştan işlemeye başlar.”

MADDE 9- Türk Ceza Kanununun 82 nci maddesinin birinci fıkrasının (h) bendinde yer alan “kolaylaştırmak” ibaresinden sonra gelmek üzere, “ya da yakalanmamak” ibaresi ile bu bentten sonra gelmek üzere aşağıdaki (i) bendi eklenmiş ve diğer bentler buna göre teselsül ettirilmiştir:

“(i) Bir suçu işleyememekten dolayı duyduğu infialle,”

MADDE 10- Türk Ceza Kanununun 84 üncü maddesinin başlığı “İntihara yönlendirme” şeklinde değiştirilmiş ve maddenin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 11- Türk Ceza Kanununun 87 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında geçen “ikinci” ibareleri “üçüncü” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 12- Türk Ceza Kanununun 103 üncü maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“(3) Cinsel istismarın üstsoy, ikinci veya üçüncü derecede kan hısımları, üvey baba, evlat edinen, vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, sağlık hizmeti veren veya koruma ve gözetim yükümlülüğü bulunan diğer kişiler tarafından ya da hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle veya birden fazla kişi tarafından birlikte gerçekleştirilmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.”

MADDE 13- Türk Ceza Kanununun 105 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“(2) Bu fiiller, hiyerarşi, hizmet veya eğitim ve öğretim ilişkisinden ya da aile içi ilişkiden kaynaklanan nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle ya da aynı işyerinde çalışmanın sağladığı kolaylıktan yararlanılarak işlendiği takdirde, yukarıdaki fıkra göre verilecek ceza yarı oranında artırılır. Bu fiil nedeniyle mağdur işi terk etmek mecburiyetinde kalmış ise, verilecek ceza bir yıldan az olamaz.”

MADDE 14- Türk Ceza Kanununun 107 nci maddesine birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

“(2) Kendisine veya başkasına yarar sağlamak maksadıyla bir kişinin şeref veya saygınlığına zarar verecek nitelikteki hususların açıklanacağı veya isnat edileceği tehdidinde bulunulması halinde de, birinci fıkra göre cezaya hükmolunur.”

MADDE 15- Türk Ceza Kanununun 125 inci maddesinin birinci fıkrasındaki “ya da yakıştırmalarda bulunmak” ibaresi metinden çıkarılmış, dört ve beşinci fıkraları, aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“(4) Hakaretin alenen işlenmesi halinde ceza altıda biri oranında artırılır.

(5) Kurul hâlinde çalışan kamu görevlilerine görevlerinden dolayı hakaret edilmesi hâlinde suç, kurulu oluşturan üyelerle karşı işlenmiş sayılır. Ancak, bu durumda, aynı neviden fikri içtima hükümleri uygulanır.”

MADDE 16- Türk Ceza Kanununun 155 inci maddesinin birinci fıkrasında geçen, “Başkasına ait olup da,” ibaresinden sonra gelmek üzere “muhafaza etmek veya” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 17- Türk Ceza Kanununun 158 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir:

“Ancak, (e), (f) ve (j) bentlerinde sayılan hâllerde hapis cezasının alt sınırı üç yıldan, adli para cezasının miktarı suçtan elde edilen menfaatin iki katından az olamaz.”

MADDE 18- Türk Ceza Kanununun 168 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“Madde 168- (1) Hırsızlık, mala zarar verme, güveni kötüye kullanma, dolandırıcılık ve karşılıksız yararlanma suçları tamamlandıktan sonra ve fakat bu nedenle hakkında kovuşturma başlamadan önce, failin, azmettirenin veya yardım edenin bizzat pişmanlık göstererek mağdurun uğradığı zararı aynen geri verme veya tazmin suretiyle tamamen gidermesi halinde, verilecek cezanın üçte ikisine kadar indirilir.

(2) Etkin pişmanlığın kovuşturma başladıktan sonra ve fakat hüküm verilmezden önce gösterilmesi halinde, verilecek cezanın yarısına kadar indirilir.

(3) Yağma suçundan dolayı etkin pişmanlık gösteren kişiye verilecek cezanın, birinci fıkra giren hallerde yarısına, ikinci fıkra giren hallerde, üçte birine kadar indirilir.

(4) Kısmen geri verme veya tazmin halinde etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanabilmesi için, ayrıca mağdurun rızası aranır.

(5) Bu madde hükümlerinin uygulanması halinde, hapis cezası ile birlikte adli para cezasını gerektiren suçlardan dolayı ayrıca adli para cezasına hükmolunmaz.”

MADDE 19- Türk Ceza Kanununun 184 üncü maddesine beşinci fıkradan sonra gelmek üzere, aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

“(6) İkinci ve üçüncü fıkra hükümleri, 12 Ekim 2004 tarihinden önce yapılmış yapılarla ilgili olarak uygulanmaz.”

MADDE 20- Türk Ceza Kanununun 188 inci maddesinin üçüncü ve yedinci fıkralarında yer alan “nakleden” ibaresinden önce gelmek üzere “sevk eden,” ibaresi; dördüncü fıkrasında yer alan “uyuşturucu” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya uyarıcı” ibaresi eklenmiş; altıncı fıkrasına; “Ancak, verilecek ceza yarısına kadar indirilebilir.” hükmü, ikinci cümle olarak eklenmiştir.

MADDE 21- Türk Ceza Kanununun 190 ıncı maddesinin üçüncü fıkra numarası (2), ikinci fıkra numarası ise (3) olarak değiştirilmiştir.

MADDE 22- Türk Ceza Kanununun 218 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“(1) Yukarıdaki maddelerde tanımlanan suçların basın ve yayın yoluyla işlenmesi hâlinde, verilecek ceza yarı oranına kadar artırılır. Ancak, haber verme sınırlarını aşmayan ve eleştiri amacıyla yapılan düşünce açıklamaları suç oluşturmaz.”

MADDE 23- Türk Ceza Kanununun 221 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “örgüte üye olan” ibaresinden sonra gelmek üzere, “ya da üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen veya örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 24- Türk Ceza Kanununun 245 inci maddesine ikinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

“(3) Birinci fıkra da yer alan suçun;

a) Haklarında ayrılık kararı verilmemiş eşlerden birinin,

b) Üstsoy veya altsoyunun veya bu derecede kayın hısımlarından birinin veya evlat edinen veya evlâtlığın,

c) Aynı konutta beraber yaşayan kardeşlerden birinin,

zararına olarak işlenmesi hâlinde, ilgili akraba hakkında cezaya hükmolunmaz.”

MADDE 25- Türk Ceza Kanununun 252 nci maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“(5) Yabancı bir ülkede seçilmiş veya atanmış olan, yasama veya idarî veya adlî bir görevi yürüten kamu kurum veya kuruluşlarının, yapılanma şekli ve görev alanı ne olursa olsun, devletler, hükümetler veya diğer uluslararası kamusal örgütler tarafından kurulan uluslararası örgütlerin görevlilerine veya aynı ülkede uluslararası nitelikte görevleri yerine getirenlere, uluslararası ticarî işlemler nedeniyle, bir işin yapılması veya yapılmaması veya haksız bir yararın elde edilmesi veya muhafazası amacıyla, doğrudan veya dolaylı olarak yarar teklif veya vaat edilmesi veya verilmesi de rüşvet sayılır.”

MADDE 26- Türk Ceza Kanununun 263 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “üç” ibaresi “iki” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 27- Türk Ceza Kanununun 268 inci maddesindeki “bu kişiye” ibaresi, “başkasına” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 28- Türk Ceza Kanununun 288 inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 29- Türk Ceza Kanununun 292 nci maddesinin altıncı fıkrası, madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 30- Türk Ceza Kanununun 293 üncü maddesinde yer alan “Gözaltına alınan,” ibaresi, madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 31- Türk Ceza Kanununun 299 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“(2) Suçun alenen işlenmesi hâlinde, verilecek ceza altıda biri oranında artırılır.”

MADDE 32- Türk Ceza Kanununun 302 nci maddesinin birinci fıkrası, aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“(1) Devlet topraklarının tamamını veya bir kısmını yabancı bir devletin egemenliği altına koymaya veya Devletin bağımsızlığını zayıflatmaya veya birliğini bozmaya veya Devletin egemenliği altında bulunan topraklardan bir kısmını Devlet idaresinden ayırmaya yönelik bir fiil işleyen kimse, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 33- Türk Ceza Kanununun 304 üncü maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 34- Türk Ceza Kanununun 305 inci maddesinin başlığı; “Temel millî yararlar karşı faaliyetinde bulunmak için yarar sağlama” olarak; birinci ve ikinci fıkraları ise aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

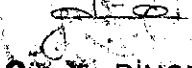
“(1) Temel millî yararlar karşı fiillerde bulunmak maksadıyla veya bu nedenle, yabancı kişi veya kuruluşlardan doğrudan doğruya veya dolaylı olarak kendisi veya başkası

için maddi yarar sağlayan vatandaşa ya da Türkiye’de bulunan yabancıya, üç yıldan on yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adli para cezası verilir. Yarar sağlayan veya vaat eden kişi hakkında da aynı cezaya hükmolunur.

(2) Fiilin savaş sırasında işlenmiş olması hâlinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.”

MADDE 35- Bu Kanun, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 36- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ASLI GIBİDİR

CÜNEYT DİNÇER
Kanunlar ve Kararlar Müdürü